

ERŐS JÁNOS

Volt egyszer egy özvegyasszonynak egy fia. Felnőtt már, tizennyolc esztendős koráig semmit se akart dolgozni. Jánosnak hívták a fiút. Az anyja búsult nagyon, hogy mi lesz az ő fiával, mikor még egy szikrát se akar tenni egyik helyről a másikra. Mikor húsz esztendős lett, építettek egy házat a szomszédban. Éppen a gerendákat akarták felhúzni a házra. Azt mondja az anyjának:

– Mit kopácsolnak azok ott túl a szomszédban?

– Házat építenek, fiam. Mindenki dolgozik, fiam, csak te nem akarsz dolgozni.

– Elmegyek én is – azt mondja –, segíték. Elment, hát éppen a gerendákat húzták fel a házra. Kínlódnak ide is, oda is, nem bírják.

– Álljatok félre onnét, semmiháziak, felrakom én, ne féljetek.

– Menj el innét, hiszen nem érsz meg egy hagymát.

– Bizony, ti se érdemlitek meg az ételt.

Azzal megfogja a gerendákat és felhányja a házra. Lett neki becsülete aztán, mindenüvé elhítták napszámba. Megéltek becsületesen az anyjával, amit keresett, abból.

Volt egy bíró, egy fősvény bíró akkor a faluban. Azt mondja Jánosnak:

– Szegődj hozzám, János, eltartalak esztendeig édesanyáddal együtt, csak bért egyebet nem adok, hanem

amelyik hamarébb megharagszik, annak a hátából egy pár bocskorszíjat és bocskort ki kell, hogy vágjunk.

– Nem bánom én, bíró úr, legyen úgy hát.

Volt egy nagy darab bokros füze és volt egy csomó juha a bírónak.

– No, János, egyéb dolgod nincs, kiúződ a juhokat és a bokrot kivágod mind őszig.

Kiúzi János első nap a juhokat. Nézi a tarisznyában, hát nincs semmi étel. Ő bizony nekiállott, megfogott két juhot, a legszebbeket, megnyúzta, tüzet csinált, megsütötte s megette.

– No, János, vágta-e ki sokat? – kérdi a bíró.

– Igen én, kettőt, a legszebbeket.

A bíró azt gondolta, hogy a bokrokat vágta ki, a legszebb bokrokat, kettőt. Másnap megint kihajtja a juhokat, eleségbe akkor se tettek semmit. Aznap is megfogott két juhot, megsütötte s megette. Harmadik nap is csak úgy csinált. Negyedik nap kiment a bíró maga, hogy lássa Jánost, mit dolgozik. Hát látja, hogy a juhokból hiányzik hat, bokor meg semmi sincsen kivágva.

– Hát Jancsi, mit dolgoztál? – kérdi a bíró.

– Amit lát a bíró úr, de hát haragszik-e ezért?

– Nem haragszom, János.

Számba vette a bíró, hogy Jancsinak enni kell, mert egyébként nem dolgozik és a juhokat is mind megeszi. Másnap tett neki kenyeret, szalonnát, hagymát és egy kicsi pálinkát is. János nekilátott és mind kitepte a bokrot, egy szikrát se vágott.

No, elfogyott a bozót. Hát másnap elmentek szántani, a bíró úr s János. Volt egy nagy csomó fuszulykakaró otthon, a bíró úr házánál. Délben, mikor az ökrök ettek s a bíró úr is s ő is, azt mondja:

– Bíró úr, én egyet bogározhaték haza. Nékem olyan szokásom van, hogy mikor szántok, bogároznom is kell.

Megindult János, mind futott hazáig. Ott volt a kántor, akit a bíró nem szívelhetett, a bírónénál. Hogy látja Jánost, ahogy jó messziről jön, azt mondja az asszony:

– Kántor úr, csak valamerre bújjék el, mert baj van.

Elbújik a kántor a kemence mögé. János bemegy, kérdi a bíróné:

– Mi baj van, János?

– Azt mondta a bíró úr, hogy a fuszulykakarót mind hányjam be a kemence mögé.

Kapta magát János, behányta mind a hegyével, ahogy meg volt hegyezve, jól összeszurkálták a kántort. Azzal visszafutott a mezőre. Kérdi a bíró:

– No, hát bogározta, János?

– Igen, bíró úr, most már dologra mehetünk.

No, estig szántottak. Este hazamennek, panaszkodik a bíróné, hogy János hazajárt s ni, mit csinált. A fuszulykakarót mind behányta a kemence mögé, de azt nem mondta meg, hogy a kántor ott volt.

Másnap megint elmentek szántani, délben János megint elbogározik. Akkor is elmegy haza és a kántor ott volt. Meglátja a bíróné.

– No, valamerre el kell bújni, mert megint jó János.

Mondja a kántor:

– Egye meg a manó Jánost, mert vagy táltos, vagy boldond. A múltkor is jól megszurkált, ma vajon mi történik velem?

– Menjen csak, bújjon el hamar, mert itt van. Az ajtó megett van egy kád gyapjú, abba kucorodjék bele.

Bemegy János, kérdi a bíróné:

– Miféle baj van?

– Azt mondta a bíró, főzzek két üst vizet s forrázzam meg az ajtó megett a kád gyapjút.

Úgy is tett János. A bíróné ellenkezett, de nem volt mit tegyen, mert János felfőzte a vizet, reáöntötte a gyapjúra s visszabogárzott a mezőre.

– Kibogároztad magad, János?

– Ki, bíró úr, immár dolgozhatunk.

Dolgoztak estig, este hazahajtottak. A bíró felesége megint panaszkodott, hogy János odahaza járt s a gyapjút megforrázta, ő nem akarja Jánost többet tartani szolgának.

– De hogy pusztítsam el? Hogy küldjem el, mikor fogadásunk van. Mindjárt a bocskort meg a szíjat a hátaból kivágja.

Kitalálja hát a bíró, elküldi Jánost egy nagy erdőre.

– Menj el, János – azt mondja a bíró –, van nekem egy disznócsordám s egy disznópásztorom az erdőben. Vigyél neki egy inget s egy gatyát. Mondjad, vegyen fehér inget s fehér gatyát, mert már rég nem vett, s hajtsátok haza a disznókat.

Elmegy János, de a bírónak nem volt disznócsordája semmiféle, csak azt számította a bíró, hogy az erdőben a vadak egyék meg.

Megy János, viszi az inget és a gatyát, de jár az erdőben ide s tova mindenfelé, sehol disznócsorda, se disznópásztor nincs. Egyszer a nagy erdőben talál egy csoport vaddisznót, a medve mellette, kerítette a medve a vaddisznókat. Meglátta János, gondolta, ez a disznópásztor.

– Álljon meg – azt mondja –, vegyen inget s gatyát, hoztam fehéret s hajtsuk akkor haza a disznókat.

Azt mondta a bíró, Miklósnak hívják a disznópásztort.

